

PREDKLADACIA SPRÁVA

Podľa ustanovenia § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení zákona č. 399/2015 Z. z. a podľa článku 31 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky, predkladá Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo kultúry“) návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Romana MICHELKA, Rudolfa HULIAKA, Andreja DANKA a Adama LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách) (tlač 344) (ďalej len „poslanecký návrh zákona“).

Všeobecne

Poslaneckým návrhom zákona sa s cieľom posilnenia ochrany osobnostných práv fyzických osôb a dobrej povesti právnických osôb pred nepravdivými alebo neúplnými skutkovými tvrdeniami uvedenými v periodických publikáciách a agentúrnych servisoch nahrádza v súčasnosti platný inštitút „práva na vyjadrenie“ inštitútom „práva na opravu“. Inštitút „práva na opravu“ vychádza z doterajšej právnej úpravy, avšak predloženým poslaneckým návrhom zákona sa posilňujú atribúty a podmienky uplatnenia tohto inštitútu.

Poslaneckým návrhom zákona sa upravujú podmienky, za ktorých môže fyzická alebo právnická osoba žiadať o uverejnenie opravy nepravdivého alebo neúplného skutkového tvrdenia zasahujúceho do cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby alebo do dobrej povesti právnickej osoby, upravuje sa lehota na podanie žiadosti o uverejnenie opravy, skracuje sa lehota na zverejnenie opravy a ponecháva sa možnosť domáhať sa realizácie uplatnenia práva na opravu na súde.

Účelom opätovného zavedenia inštitútu „práva na opravu“ do právneho poriadku Slovenskej republiky je podľa predkladateľov zvýšenie dôvery verejnosti v médiá a skvalitnenie informácií, ktoré poskytujú. Zavedením inštitútu „práva na opravu“ sa vytvára efektívny mechanizmus nápravy slúžiaci k zabezpečeniu spravodlivosti a ochrany práv jednotlivcov pred nepravdivými alebo neúplnými informáciami v periodických publikáciách a agentúrnych servisoch.

Stanovisko

Ministerstvo kultúry upozorňuje, že v doložke vybraných vplyvov nie je uvedený, vyčíslený a rozpisovaný negatívny vplyv poslaneckého návrhu zákona na podnikateľské prostredie. Poslaneckým návrhom zákona sa ukladajú nové povinnosti prevádzkovateľom spravodajských portálov, vydavateľom periodickej publikácie a tlačovým agentúram (napr. zriadenie samostatnej adresy na elektronickú poštu, zverejnenie opravy bezodkladne, najneskôr do troch dní, možnosť uloženia povinnosti zaplatiť peňažnú náhradu, získavanie a uchovávanie identifikačných údajov fyzických osôb), ktoré môžu spôsobiť zvýšené náklady týmto subjektom.

Ministerstvo kultúry taktiež upozorňuje, že v doložke zlučiteľnosti nie sú uvedené právne predpisy Európskej únie týkajúce sa ochrany osobných údajov. Oblasť ochrany osobných údajov je upravená aj v rámci predpisov Európskej únie, napríklad v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

Ministerstvo kultúry uplatňuje k predloženému poslaneckému návrhu zákona tieto pripomienky:

1. Navrhovanou úpravou sa zavádza do právneho poriadku Slovenskej republiky inštitút práva na opravu. Dovoľujeme si poukázať na skutočnosť, že zavedením inštitútu práva na opravu do zákona o publikáciách vznikne právny stav, kedy v prípade, ak bude to isté nepravdivé alebo neúplné skutkové tvrdenie uverejnené v rôznych druhoch médií, napríklad na spravodajskom webovom portáli a tiež v rámci televízneho vysielania, vo vzťahu k spravodajskému webovému portálu bude potrebné aplikovať inštitút práva na opravu a vo vzťahu k televíznemu vysielaniu inštitút práva na vyjadrenie, ktoré aj naďalej zostáva upravené v zákone č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách). Z uvedeného dôvodu je potrebné inštitút práva na vyjadrenie nahradiť inštitútom práva na opravu aj v zákone o mediálnych službách.

2. V čl. I § 8 ods. 1 odporúčame slová „opravu uverejniť bezodplatne“ nahradiť slovami „na žiadosť žiadateľa o uverejnenie opravy uverejniť opravu bezodplatne“.

Odôvodnenie: Upresnenie textu.

3. V čl. I bode 1 § 8 ods. 2 navrhujeme slová „v listinnej podobe na adresu ich sídla, elektronickej podobe alebo na adresu ich elektronickej pošty do ôsmich dní“ nahradiť slovami „písomne do 30 dní“ a slovo „predmetného“ nahradiť slovami „nepravdivého alebo neúplného“.

Odôvodnenie: V § 8 ods. 2 sa navrhuje ustanoviť lehota na doručenie žiadosti o uverejnenie opravy v dĺžke 8 dní od uverejnenia predmetného skutkového tvrdenia. Upozorňujeme, že podľa platnej právnej úpravy je lehota na uplatnenie práva na vyjadrenie omnoho dlhšia, a to 30 dní. Navrhovaným skrátením lehoty na uplatnenie práva na 8 dní môže nastať situácia, kedy sa dotknutá osoba v uvedenej lehote o uverejnení predmetného skutkového tvrdenia ani nedozvie, a teda ani nebude mať objektívnu možnosť svoje právo uplatniť, keďže v prípade neuplatnenia práva v zákonom ustanovenej lehote, právo zaniká. Navrhovanú lehotu považujeme za neprimerane krátku a odporúčame ju predĺžiť. Z dôvodu zjednodušenia právnej úpravy navrhujeme ustanoviť, že žiadosť o uverejnenie opravy sa musí doručiť písomne, bez ohľadu na to, či sa bude žiadosť podávať v listinnej alebo elektronickej podobe a za účelom dodržania zákonom zavedenej terminológie navrhujeme nahradiť slovo „predmetného“ slovami „nepravdivého alebo neúplného“.

4. V čl. I bode 1 § 8 ods. 3 navrhujeme slová „tejto adrese“ nahradiť slovami „túto adresu“ a slová „uplatniť právo na opravu“ nahradiť slovami „zaslať žiadosť o uverejnenie opravy“.

Odôvodnenie: Upresnenie textu.

5. V čl. I bode 1 § 8 ods. 3 sa zavádza povinnosť prevádzkovateľa spravodajského webového portálu zriadiť si samostatnú adresu elektronickej pošty na účel uplatnenia práva na opravu. Z predloženého návrhu zákona nie je zrejmé, prečo sa uvedená povinnosť nevzťahuje aj na vydavateľa elektronickej periodickej publikácie, keďže právo na opravu je možné uplatniť aj voči skutkovému tvrdeniu uverejnenému v tomto druhu periodickej publikácie. Navrhujeme preto zvážiť zavedenie tejto povinnosti aj pre uvedený okruh subjektov.

6. V čl. I bode 1 § 8 ods. 4 písm. c) navrhujeme pred slová „dobrej povesti“ vložiť slovo „do“.

Odôvodnenie: Legislatívno-technická úprava.

7. V čl. I bode 1 § 8 ods. 6 navrhujeme slovo „a“ za slovom „tvrdenie“ nahradiť čiarkou.

Odôvodnenie: Legislatívno-technická úprava.

8. V čl. I bode 1 § 8 navrhujeme doplniť obmedzenie textu a rozsahu navrhovaného znenia opravy, a to tak, aby sa oprava obmedzila len na skutkové tvrdenie, ktorým sa poprie, doplní, spresní alebo vysvetlí napádané skutkové tvrdenie a z neho vyplývajúci hodnotiaci úsudok. Rovnako odporúčame doplniť požiadavku, aby znenie opravy bolo rozsahom primerané napádanému skutkovému tvrdeniu a z neho vyplývajúcemu hodnotiacemu úsudku.

Odôvodnenie: Obmedzenie navrhovaného znenia opravy je dôležité z dôvodu, že by bolo neprimerané požadovať od vydavateľa periodickej publikácie, prevádzkovateľa spravodajského webového portálu a tlačovej agentúry uverejňovať opravu, ktorá by bola oveľa rozsiahlejšia ako napádané skutkové tvrdenie. Bez obmedzenia rozsahu opravy by mohlo dôjsť k situácii, že vydavateľ periodickej publikácie, prevádzkovateľ spravodajského webového portálu alebo tlačová agentúra by mali kvôli skutkovému tvrdeniu opísanému napríklad v desiatich vetách povinnosť uverejniť opravu v rozsahu niekoľkých strán. Uvedenú právnu úpravu by bolo možné považovať za zásah do redakčnej nezávislosti vydavateľa.

9. V čl. I bode 3 § 10 ods. 3 navrhujeme za slovo „Žaloba“ vložiť slová „podľa odseku 2“.

Odôvodnenie: Legislatívno-technická úprava.

10. V čl. I bode 3 § 10 ods. 4 navrhujeme vypustiť slovo „musí“ a slovo „preukázať“ nahradiť slovom „preukazuje“.

Odôvodnenie: Legislatívno-technická úprava.

11. V čl. I bode 3 § 10 ods. 5 odporúčame prehodnotiť navrhnuté ustanovenie.

Odôvodnenie: Na základe navrhutej právnej úpravy by mohlo dôjsť k vydávaniu rozhodnutí bez náležitého zistenia skutkového stavu, čo by mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu. Navrhnutá právna úprava by mohla byť v kolízii s Civilným sporovým poriadkom bez jeho priamej novelizácie.

12. V čl. I bode 3 § 10 ods. 6 navrhujeme slová „podľa odseku 3“ nahradiť slovami „podľa odseku 2“.

Odôvodnenie: Legislatívno-technická úprava. Žaloba o uverejnenie opravy je charakterizovaná v § 10 ods. 2 a nie v odseku 3. Ustanovenie § 10 ods. 3 upravuje lehoty na jej podanie.

13. V čl. I bode 4 § 13a odporúčame doplniť spôsob, resp. mechanizmus akým budú osobné údaje spracúvané po ich získaní spravodajským webovým portálom a doplniť účel spracúvania osobných údajov.

Odôvodnenie: Zosúladenie návrhu zákona s nariadením EÚ č. 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

14. V čl. I bode 4 navrhujeme vhodným spôsobom upraviť znenie § 13a ods. 1, vzhľadom na možné problémy pri aplikácii tohto ustanovenia v praxi.

Odôvodnenie: Domnievame sa, že overovanie poskytnutých identifikačných údajov zo strany prevádzkovateľa spravodajského webového portálu môže byť v praxi problematické.

15. V čl. I bode 4 § 13a ods. 1 a 3 navrhujeme slová „vo verejnom záujme“ nahradiť slovami „pre potreby konania o priestupku alebo pre potreby trestného konania“.

Odôvodnenie: Vzhľadom na citlivosť požadovaných osobných údajov fyzických osôb odporúčame uviesť konkrétny účel spracúvania osobných údajov, z ktorého bude súčasne zrejma úloha spravodajského webového portálu vo verejnom záujme.

16. V čl. I bode 4 § 13a ods. 2 odporúčame uviesť požadované identifikačné údaje taxatívnym spôsobom, vypustiť písmená b) až d) a do požadovaných identifikačných údajov zahrnúť aj adresu elektronickej pošty fyzickej osoby.

Odôvodnenie: Uvedené navrhujeme z dôvodu citlivosti osobných údajov. Údaje v rozsahu meno a priezvisko, telefónne číslo a adresa elektronickej pošty fyzickej osoby považujeme vzhľadom na zamýšľaný účel poslaneckého návrhu zákona za dostatočné.

17. V čl. I bode 4 § 13a ods. 1 a 3 sa poslaneckým návrhom zákona ukladajú povinnosti prevádzkovateľom spravodajského webového portálu, konkrétne získať a uchovávať identifikačné údaje fyzických osôb. V súvislosti s touto navrhovanou úpravou odporúčame upraviť aj sankcie za nedodržanie týchto povinností.

Odôvodnenie: Spresnenie právnej úpravy.

18. V čl. I bode 4 § 13a ods. 3 odporúčame doplniť lehotu uchovávania osobných údajov.

Odôvodnenie: Zosúladienie návrhu zákona s nariadením EÚ č. 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

19. V čl. I odporúčame doplniť prechodné ustanovenia k úpravám účinným odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona.

Odôvodnenie: V prechodných ustanoveniach je potrebné upraviť, podľa ktorého právneho predpisu sa bude postupovať pri žiadostiach o uverejnenie vyjadrenia podľa v súčasnosti účinného zákona, ktoré sa týkajú skutkových tvrdení zverejnených do nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

20. V čl. II odporúčame slová „dňom vyhlásenia“ nahradiť slovami „1. januára 2025“.

Odôvodnenie: Odporúčame uviesť konkrétny dátum účinnosti zákona, ktorý bude zohľadňovať primeranú legisvakanciu.

Medzirezortné pripomienkové konanie

Poslanecký návrh zákona vrátane stanoviska ministerstva kultúry bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania v dňoch od 9. augusta 2024 do 19. augusta 2024.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky uplatnila dve zásadné pripomienky, ktoré sú zohľadnené v stanovisku.

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky uplatnil štyri obyčajné pripomienky. Pripomienky boli akceptované, okrem pripomienky k § 8 ods. 3 ktorá nebola akceptovaná z dôvodu, že sa nestotožňujeme s presunom znenia ustanovenia § 8 ods. 3 do § 5.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky uplatnilo jednu obyčajnú pripomienku, ktorá bola zohľadnená v stanovisku.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky uplatnilo jednu obyčajnú pripomienku. Pripomienka nebola z dôvodu zaužívanej legislatívnej techniky akceptovaná.

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky uplatnil päť zásadných pripomienok, ktoré sú zohľadnené v stanovisku.

Slovensko. Digital uplatnilo jednu obyčajnú pripomienku, ktorá bola čiastočne akceptovaná. Nesúhlasíme s vypustením § 13a z návrhu zákona. Návrhy na úpravu vybraných ustanovení sú premietnuté do stanoviska v tejto predkladacej správe.

Pripomienky verejnosti boli akceptované a sú zapracované do stanoviska, okrem pripomienky k dôvodovej správe z dôvodu, že pripomienka sa netýka stanoviska k poslaneckému návrhu zákona.

Po zohľadnení vyššie uvedených pripomienok odporúča ministerstvo kultúry vláde Slovenskej republiky vysloviť **súhlas s poslaneckým návrhom zákona.**